

Motion till riksdagen

1988/89:A471

av Kersti Johansson och Rune Backlund (båda c)

Utvecklingsinsatser i den östra delen av Jönköpings län

Vid allmänna jämförelser med andra län och regioner har Jönköpings län ofta kommit att hamna omkring riksgenomsnittet. Detta därför att länet sett som helhet inte uppvisar några dramatiska förändringar.

Detta förhållande innebär dock inte att länet inom sig uppvisar samma genomsnittlighet eller saknar dramatiska förändringar. I planeringssammanhang brukar länet delas upp i tre delar: Jönköpings kommun, sydvästra länsdelen och den västra länsdelen. Till den östra delen räknas de sex kommunerna Tranås, Aneby, Nässjö, Eksjö, Sävsjö och Vetlanda.

Östra länsdelen har sedan sextioalet haft svårt att hävda sig både när det gäller sysselsättning och befolkningsutveckling. De sex kommunerna har sedan i början av sjuttioalet minskat sin befolkning med cirka 5 000 personer. Det är framför allt de unga, som flyttat till andra områden i landet för utbildning eller arbete. Utvecklingen är likartad i de kommuner som finns i Östergötland, Kalmar och Kronobergs län och som gränsar till den östra länsdelen.

De tunga näringsgrenarna i den östra länsdelen har varit träindustrin, jord- och skogsbruk samt pälsindustrin i Tranås kommun. Samtliga har genomgått eller genomgår omfattande omstruktureringar. Nya jobb har inte tillkommit i andra näringar i den takt som andra har försvunnit. Det råder alltså en obalans mellan länets olika delar när det gäller befolknings- och sysselsättningsutvecklingen.

Jönköpings län har inte i sig självt haft resurser att möta denna utveckling och vända den nedåtgående trenden i länets östra kommuner. Länet måste därför få del av landets samlade resurser för regional utveckling.

Länsstyrelsen

Länsstyrelserna har av riksdagen ålagts ett ansvar för att leda och aktivt medverka i arbetet att åstadkomma en regional utveckling i områden med vikande befolknings- och sysselsättningsutveckling. För att länsstyrelsen ska kunna vara detta aktivt arbetande samhällsorgan krävs det att man har såväl personella som ekonomiska resurser till sitt förfogande.

Jönköpings länsstyrelse tilldelades av regeringen 5,5 miljoner ur anslaget för regionala utvecklingsinsatser innevarande budgetår. Detta är klart otillräckligt.

Medlen för regionala utvecklingsinsatser ska användas till flera olika ändamål såsom investeringsbidrag, företagsutveckling, projektverksamhet samt glesbygdstöd.

Jönköpings länsstyrelse har använt sitt länsanslag till så kallade spjutspetsinsatser i östra länsdelen för att få igång olika verksamheter. De ämnesområden som prioriterats är näringslivsutveckling, projekt som syftar till höjd teknik- och kunskapsnivå och satsningar som främjar utvecklingen på landsbygden.

Man har med små medel fått en bra effekt. Som exempel kan nämnas, att under budgetåret 1987/88 gav de medel som satsades på glesbygdstöden en sysselsättningseffekt på 65 årsarbeten till en genomsnittskostnad på ca 41 500 kr per årsarbete. Det visar att man i Jönköpings län i jämförelse med andra delar av landet haft en god förmåga att förvalta de små medel som har ställts till förfogande.

Men tyvärr har medlen som ställts till förfogande varit alltför små för att man på ett effektivt sätt ska kunna långsiktigt vända utvecklingen i den östra länsdelen. För att länsstyrelsen genom sina insatser ska kunna lägga en god grund för en positiv framtidsutveckling i östra länsdelen krävs det att anslaget till regional utveckling fördubblas. Länsstyrelsen bör tilldelas för budgetåret 1989/90 11 miljoner. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Utbildningsresurser till teknik- och kunskapsspridning

Som inledningsvis konstaterades är problemen likartade i de kommuner som finns i angränsande län och som gränsar till de sex kommunerna på höglandet. Under 1986 påbörjades ett samverkansprojekt på utbildningsområdet, benämnt östra Småland. Projektet syftar till att med förbättrade utbildningsinsatser stärka det befintliga näringslivet och servicen. Inriktningen är att se till att det lokala näringslivet får del av nya kunskaper och ny teknik. Utbildningen vänder sig i första hand till de anställda i företagen.

Projektet har också som mål att all utbildning ska vara anpassad till företagens behov. Representanter för det lokala näringslivet har varit aktivt engagerade i planeringen. Det innebär att utbildningsprogrammen är väl genomarbetade och nya samverkansformer skapats mellan utbildningsanordnarna och näringslivet.

Kostnaderna för projektet beräknades när det startade till 12 miljoner för en treårsperiod. För att täcka kostnaderna begärde de berörda länsstyrelserna att staten skulle bidra med 6 miljoner. Hitintills har regeringen stött projektet med endast 3,5 miljoner.

Erfarenheterna av projektet är mycket positiva. Ett fullföljande av projektet framstår enligt vår mening som helt nödvändigt för att bestående resultat ska kunna uppnås i näringslivets utveckling inom området.

Det är därför mycket angeläget att de medel som berörda länsstyrelser begärt till projekt beviljas. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Utvecklingsprogram för sydöstra Sverige

Vid fördelningen av nationella resurser till utbyggnad och underhåll av infrastrukturen såsom vägar, järnvägar, flyg, utbildning, tele med flera områden, brukar man tala om olika regioners behov. Man kan konstatera att i det område som vi tidigare beskrivit och som består av delar av Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Östergötlands län utbyggnaden av infrastrukturen

inte har gått lika snabbt som i vissa andra delar av vårt land. Man kan också till detta område räkna delar av Blekinge. På det sättet blir det här en sammanhängande region benämnd sydöstra Sverige.

Mot. 1988/89
A471

I denna region släpar t.ex. underhållet av vägnätet efter. Drygt en tredjedel av det lokala vägnätet är fortfarande grusvägar som saknar beläggning, vilket bland annat bromsar näringslivsutvecklingen i delar av området.

Vi har i tidigare motioner krävt ett mera samlat åtgärdsprogram för sydöstra Sverige. Vi upprepar detta krav. Sydöstra Sverige bör i den övergripande samhällsplaneringen ses som ett sammanhållet område, som behöver extrasatsningar för att kunna utvecklas. Detta bör ges regeringen till känna.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ökade anslag till länsstyrelsen i Jönköpings län för regionala utvecklingsinsatser,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ökade statliga medel till utbildningsprojektet östra Småland,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av ett särskilt åtgärdsprogram för sydöstra Sverige.

Stockholm den 25 januari 1989

Kersti Johansson (c)

Rune Backlund (c)